

Kmečka trgovina

Trgovina s sadjem

Cene

Na samopomoči osnovana akcija sadjarjev v Slov. goricah je že doživela velik moralen uspeh. Prej, preden so se sadjarji organizirali, so sadni mešetarji v oddaljenih krajih po Slovenskih goricah in drugod plačevali sadje po 1.50 din, ponekod celo po 1.25 din za 1 kg pri tako zvanih kupcih na zeleno. Ko je pa organizacija stopila dne 29. julija v delovanje, je cena jabolk takoj poskočila na 2 din, dne 30. julija pa že celo na 2.20 din za 1 kg. Sedanja cena jabolk je 2.25 din, postavljeno na mesto, kamor lahko pride avtomobil izvoznikarja, prištevši še 8% kupne cene, ki gre za kritje stroškov organizacije. Ta cena bo stalna do konca meseca, vsaj nižja ne bo, kakor kažejo okoliščine.

Poročilo pisarne

Sadjarška informacijska pisarna Kmetijske zbornice v Mariboru, tel. 24-85, v Vrbanovi 33, ki je jedro vse organizacije, je že dobila ponudbe trgovcev iz južnih krajev za franko vagon 2.40 din 1 kg. Računajoč stroške nakladanja in prevoza je pa ta cena nižja, kot pa ponudbe domačih trgovcev po 2.25 din za 1 kg na licu mesta. Razni domači in tuj trgovci se že kaj pridno po večkrat na dan obračajo na vodstvo pisarne za pomoč pri nakupu sadja. Vodstvo pisarne ima že torej med trgovci lepo izbiro, da lahko pošlje sadjarjem res najboljšega kupca. Nekateri trgovci se pa na vodstvo pisarne pritožujejo, poudarjajoč, da ne bodo nič zaslužili. To pa nič ne de, bodo pa kmetje za sadje več dobili.

Ovire v delovanju pisarne

Iz povedanega je razvidno, kako velik pomen ima pisarna s svojo organizacijo za povzdigo cene jabolk. Zato je v korist kmetov samih, da ne ovirajo dela pisarne. Zgodil se, da organizacija javi pisarni, koliko ima jabolk, pisarna pošlje na lice mesta najboljšega kupca, a ko ta pride tja, so kmetje jabolka že prodali. S takim ravnanjem kmetje sami sebi izpodbijajo cene in uničujejo svoje lastno delo. Če kmet potom krajevnega odbora javi pisarni, koliko ima sadja, se s tem že obveže, da sadje hrani za tistega kupca, ki mu ga pošlje pisarna, ter ga ne sme pod nobenim pogojem prej prodati. Le tako bo mogoče nadaljevati delo za odpravo nezdravih razmer v sadni trgovini in izvesti organizacijo do popolnosti. V nasprotnem primeru je pa ves trud zaman.

Skladišča za izvoz sadja

V Italijo je odpotovala posebna komisija strokovnjakov, da prouči vprašanje skladišč in hladilnic za sadje, ki so vzorno organizirane v severni Italiji. (Glej popis takega zavoda v avgustovih številki »Kmečkega dela«.) Naša država namreč namerava na podlagi desetletnega načrta za pospeševanje našega sadjarstva zgraditi skladišča in hladilnice za sadje, kar je tudi v zvezi z nedavno uredbo o silosih. Po tej anketi bo sklenjeno dokončno, po kakšnem sistemu se bodo zgradila skladišča in hladilnice za sadje v naši državi. Kakor znano, se proučuje, da se zgradi tako veliko skladišč v Mariboru, ki bo stalo pet milijonov dinarjev.

Hmeljarska poročila

Polovična vožnja za obiralce hmelja je dovoljena od 1. avgusta do 30. septembra. Vsak obiralec kupi na domači odhodni postaji celo karto in rumeno železniško legitimacijo K-13, ki stane 2 din. Karto in legitimacijo obdrži ter se z njo pelje nazaj zastonj. Hmeljarska zadruga, oziroma hmeljci pa morajo potrditi obiralcu, da je hmelj res obiral. Najvišje cene, plačane zadnji čas za 1 kg najboljšega hmelja, so bile:

Nemčija za dom 48 din, za izvoz 11 din; Anglija (Golding) 47 din; Češkoslovaška: Zatec 23 din, Ustek 15 din; Jugoslavija: savinjski 22 din, vojvodinski 4 din; Francija: alzaški 18 din; Amerika: Oregon 16 din, že zacarinjen inozemski 52 din; Poljska: volinjski 14 din; Belgija: Popringhe 13 din.

Konferenca o izvozu živine na Reko

V zadnjem »Slov. gospodarju« smo že poročali o novem načrtu, ki so ga predložili Italijani za uvoz živine iz Jugoslavije. Vsa živina naj bi se izvažala samo na sejne na Reki, kjer bi jo prevzemali italijanski uvozniki. V četrtek, 5. avgusta, se je začela na Reki konferenca med za-

stopniki našega Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine in italijanskimi oblastmi o organizaciji prodaje naše živine na reškem trgu. Konferenca bo trajala več dni.

Slinavka otežuje izvoz živine

Avstrijsko kmetijsko ministrstvo je zaradi širjenja slinavke na gobcih in parkljih v naši državi razširilo prepoved uvoza prašičev in prežvekovalcev, in sicer živih kakor tudi njihovih delov, surovih in proizvodov iz raznih okrajev donavske, savske in dravske banovine. Iz dravske banovine se prepoved uvoza v Avstrijo nanaša na dolnjelendavski, ljutomerski in soboški okraj. Tudi Češkoslovaška je prepovedala uvoz živine, živalskih surovih in raznih predmetov, s katerimi se more prenašati okuženje. Prepoved se nanaša tudi na razne okraje donavske in savske banovine, slovenskih okrajev se prepoved še ne tiče.

Goveja živina

Slinavka, ki je zatrla vso trgovino z živino na Hrvaškem, je začela groziti tudi našim krajem. V nekaterih okrajih, ki mejijo na Hrvaško, se je žal že pojavila. Zaradi tega zastaja trgovina z živino, ker so ponekod sejmji že ukinjeni. Sicer pa je sedaj promet na sejmih zelo slab in tudi cene so neprimerne, tako da si kmetje dobro premislijo, preden prodajo živino. Na zadnjih sejmih je bil položaj sledeč:

Ptuj: voli 5.50, 5 in 4.60 din, telice 5.50, 4.50 in 3.50 din, krave 5, 3.50 in 2.70 din, teleta 6 in 5 din. — Slov. Konjice: voli 4.25 in 3.75 din, telice 4.50, 4 in 3.50 din, krave 4, 3.50 in 3 din, teleta 5 in 4.50 din. — Kranj: voli 6.25, 6 in 5.25 din, telice 6, 5.50 in 5 din, krave 5.50, 5 in 4.50

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Obvezno izdajanje priznanic o predpisano takso o prejeti najemnin. G. M. T. S. 8. Oddajate stanovanje proti mesečni najemnini 30 din. Najemnik plačuje zelo neredno, včasih kar za štiri mesece skupaj. Zgradarinsko polo ste pravilno izpolnili, niste pa najemniku izdajali taksiiranih priznanic o plačani najemnini. Oblast zahteva sedaj od Vas plačilo taks za priznanice za pet let nazaj in še petkratno kazen povrhu. Vprašate, ali je to utemeljeno, zlasti ko niste vedeli za navedeni predpis, niti niste bili od oblasti predhodno nanj opomnjeni. — Ze 25. marca 1932 je bil izdan zakon, da morajo lastniki stanovanj in lokailov izdajati priznanice o predpisano takso o prejeti najemnini, drugače se kaznujejo po členu 51. zakona o taksah. Slednji člen pa določa, da se pobere poleg redne takse še kazenska taksa v znesku trikratne neplačane takse. Pravica do izterjave rednih taks zastara v petih letih, za izterjavo kazni pa v treh letih, pri čemur začne zastaranje z dnem, ko oblastvo zve, da taksa ni plačana. Olajšavo bi mogli doseči le v toliko, da bi takoj plačali dvojno takso ali pa plačilo zavarovali ter se odrekli pravnemu leku zoper kazensko odločbo; v tem primeru vam večje kazni ne bi trebalo plačati. — Ako najemnik plačuje neredno, niste dolžni izdajati priznanice vsak mesec, marveč le, kadar najemnik faktično plača — takrat pa seve za ves plačani znesek.

Prezveznik posestva začel neredno živeti, zapravljati in hoče posestvo prodati. Odpomoč? J. K. Enemu izmed sinov ste izročili posestvo za manj nego polovično vrednost. Ker je začel piti in zapravljati, posestvo pa zanemarjati in ga hoče celo prodati, vprašate, ali morete prodajo preprečiti ali zahtevati, da navedeni sin prepusti posestvo drugemu sinu-bratu za isto prezvezneno ceno. — žal sedaj naknadno ne morete prezvezniku prepovedati prodaje posestva, niti ga ne morete prisiliti k izročitvi drugemu sinu (bratu). — V kolikor bodo drugi Vaši otroci predvidoma prikrajšani na nujnem dednem deležu (ki znaša le polovico zakonitega), morejo zaenkrat predlagati le cenitev izročene posestva v zavarovanje dokazov v njegovi pravi vrednosti. Po Vaši smrti bodo sicer upravičeni zahtevati od prezveznika eventualno doplačilo prikrajšanega nujnega dednega deleža, a le v denarju — prodaje posestva pa sedaj ne morejo preprečiti. Enakega dednega deleža s prezveznikom ne morejo, odnosno ne bodo mogli zahtevati, ker ste bili upravičeni nakloniti

din, teleta 8 in 7 din. — Lendava: bikli 4 din, telice 5 in 4—4.50 din, krave 3 in 2 din, teleta 4—4.50 din. — Litiya: voli 5.50, 5 in 4.50 din, telice 5, 4.50 in 4 din, krave 4 in 3.50 din, teleta 6 in 5.50 din.

Takse na izvoz prašičev v Avstrijo

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je sklenil, da ponovno vpelje takso na izvoz prašičev v bivšo Avstrijo. Ta taksa bi znašala 100 din za komad, oziroma 4500 din za vagon. S tem bi bil seveda skrčen zaslužek izvoznikarjev. Ze lansko leto je bila uvedena ta taksa, bila pa je koncem leta zaradi velikega padca cen na avstrijskem trgu in dviga cen prašičev v naši državi ukinjena. Z uvedbo izvozne takse bodo seveda zelo prizadeti izvozniki prašičev.

Trgovina s svinjami

Na mariborskem sejmu so bili mladi prasci 5—6 tednov stari po 90 do 120 din komad, 7—9 tednov po 130 do 160 din, 3—4 mesece po 180 do 240 din, 5—6 mesecev po 285 do 420 din, 8—10 mesecev po 450 do 550 din, eno leto stari po 710 do 820 din; 1 kg žive teže po 6.50 do 8 din, 1 kg mrtve teže po 8.50—11.25 din. — V Prekmurju so pršutarji po 5—6 din, v Posavju po 6—7 din, na Gorenjskem (Kranj) pršutarji po 9 din, špeharji po 10 din 1 kg, mladi pujski 7—8 tednov stari po 140 do 210 din komad. Cene svinjam so nekoliko nazadovale.

Surove kože, ovčja volna

Goveje surove kože so po 7—9 din, teletje po 10 din, svinjske pa po 6 din 1 kg. Cena kožam se noče popraviti, dasi je na svetovnem trgu dosti višja, kar je znak, da so jo pri nas potisnili navzdol samo špekulanti. — Neoprana ovčja volna se prodaja po 24—26 din, oprana pa po 32 do 36 din za 1 kg.

prezvezniku več nego bi mu po enakih delih šlo in ste to svojo pravico žal že izrabili; sedaj ne morete pogodbe spremeniti in se morajo ostali otroci zadovoljiti z nujnim dednim deležem, to je s polovico tega, kar bi jim sicer po zakonu po enakih delih šlo.

Plačilo za delo bratov in sester ter prezvezkarja na posestvu. J. K. Svoje posestvo ste izročili sinu ter si izgovorili prevzitek. Na posestvu že tri leta opravljate razna dela po svojih močeh, delata pa tudi mlajši sin in hčerka, ne da bi sin-prezveznik dostej komu kaj plačal. Dogovorili glede plačila niste ničesar. Vprašate, ali ste upravičeni zahtevati od prezveznika plačilo za opravljena dela in koliko bi smeli računati. — Predpostavljamo, da o prilikih, ko ste izročili posestvo sinu in si izgovorili prevzitek, niste obljubili pomagati na posestvu po svojih močeh. V tem primeru ne bi mogli zahtevati nikakega plačila, ker bi bilo smatrati, da je Vaše delo nekaka protidajatev za prevzitek. Ako pa je dobil prezveznik dovolj kritja za prevzitek, zlasti tudi že s tem, da se je prezvezna cena določila mnogo izpod prave vrednosti, in se ni nič govorilo o tem, da bi morali Vi pri delu kaj pomagati, tedaj vam pritiče za prostovoljno opravljena dela odmena. Ako Vas je sin prosil za pomoč, odnosno ako ste mu pomagali z njegovo vednostjo in voljo, tedaj vam mora plačati toliko, kolikor znaša povprečno primerno plačilo za enaka dela v Vašem kraju. Ako pa ste delali brez izrecnega ali tihnega soglasja s sinom-prezveznikom, tedaj lahko zahtevate toliko, kolikor je sin s tem prihranil (obogatel), odnosno je posestvo prišlo v prid. — Enako velja za delo brata in sestre, ki nikakor nista dolžna delati za brata. Ako sta pomagala na posestvu z vednostjo in voljo lastnika, jima pritiče plačilo kot drugim delavcem (dinarjem) v Vašem kraju, ako pa brez soglasja, tedaj smeta zahtevati toliko, kolikor je prezveznik obogaten. Seve je treba upoštevati, ali imata pri bratu stanovanje in hrano, morda tudi ostalo oskrbo; v tem primeru bi bilo vrednost teh bratovih protidajatev odračunati od zaslužka. — Opozarjamo Vas, da tožba na plačilo primernega zaslužka zastara že v treh letih; po preteku treh let bi mogli izložiti le še znesek, za kolikor je bil brat (odnosno njegovo posestvo) obogaten. — V kolikor vam prezveznik ni dajal izgovorjenega prevzitka, ga morete v treh letih tožiti na izpolnitev obveze; namesto dajatev v naravi, glede katerih ne bi imeli več interesa, morete zahtevati plačilo, odnosno odškodnino v denarju.